

HUMANITIES INSTITUTE
Serhat Tertemiz, MA

KARIN AĞRISI (1961) FAKİR BAYKURT (1929-1999)

İçindekiler

Yapı Taşı
Biçer Döğer
Emsiz Oğlan
Mutlu Ölüm
Diş Arayan Adam
Kirpi
Gelin
İtin Biri
Karın Ağrısı
Tek Tek Gelin!
Para Dalgası
Kuşun Kurdun Ağzı

Hakkında

"*Karın Ağrısı* kitabı Fakir Baykurt'un 1961 yılında yayımladığı 3. sırada yer alan hikâye kitabıdır. İlk dönem hikâyelerinden oluşan bu eser yapı bakımından oldukça basittir. Köyü ve köylüleri anlattığı bu hikâyelerinde gözlemlerinden yararlanmışır. Mahalli dil özellikler ve argo kullanımlar dikkati çeker. Hikâyeleriyle okuyucuya mesajlar vermek istemiştir" (Yanardağ 2005, 174). Gündümlü bir yazar olan Fakir Baykurt toplumcu-gerçekçiliğin uygulayımına ve ilkelerine sadık kalır. Bazı anlatılardaki anlatım uygulamalarının Doğalcı yazınsal kuramın ilkeleriyle bağdaştığı görülmektedir. Anlatılar oldukça gerçekçidir ve neredeyse tamamen gözleme dayanmaktadır. Yazarın bu öykü kitabında toplamda on iki öykü yer almaktadır.

YAPI TAŞI

Kişiler

Haceli (Açık/Sorumlu) Yaptığı şeyler yüzünden köylüler tarafından hem saygı gören ve hem de korkulan Haceli daima ilgi odağı olur. Küçüklüğünde tamamen deney amaçlı kargaları yakar. Leylek yumurtalarıyla guluk yumurtalarının yerini değiştirir. Büyüdüğü zaman bir kiraathane işletmeye başlar. Zengin olmak ister fakat ağa olmak istemez. Ağalara ve din istismarcılarına karşıdır. Köylülerin aşırı tepkisiz ve bilinçsiz olduklarını gören Haceli dolaylı yoldan da olsa onları harekete geçirmeyi başarır.

Afacan "Odada bunlar konuşulurken, Çıvgın Haceli diye bir oğlan, dişlerini göstere göstere sırtıp duruyordu. Çok anasının gözü bir oğlandı. Altından çıkmadığı taş olmazdı" (Baykurt 2019, 95).

Belalı Köydeki hareketlerinden ve eylemlerinden dolayı onu kimse sevmez ve onun tehlikeli olduğunu düşünürler: "Puşt Aziz Emmi puşt bu Haceli! Puşt dediğin de iki türlü: Biri daldan eğme, biri kökten sürme! Bu Çıvgın Haceli kökten sürme puştlardan!" diye anlatmaya başladı" (Baykurt 2019, 97).

İsyankâr "Ama olmam!" der Haceli. "Fırsat bulsam bütün ağaların anasını satarım! Keserim hepsini! Ne yapacağım ağa olup da?" (Baykurt 2019, 103).

Paylaşımıcı “Birkaç ev geçti. Bir köpek belirdi ardından. Ona da attı bir lokma. Bir ev geçti, bir köpek daha. Ona da attı bir lokma. Köpekler üç oldu, dört beş oldu. Yarım somun bitti. Kahvenin önüne geldi. Köpekler daha da çoğaldı” (Baykurt 2019, 105).

Saygın “Aklını zaptedemiyor bu!” dediler. “Bunun zoru akıl fazlalığından! Çok güzel bir yapı taşı! Ama yerini bulamamış! Öyle bir yapı taşı ki, şehirlerde olsaydı yada gâvurların eline geçseydi ne kadar büyük adam olurdu! Ne kadar makineler, motorlar, kamyonlar, gramofonlar bulur icadederdi kimbilir? Yerini bulamamış bir yapı taşı tam!” dediler” (Baykurt 2019, 109).

Aziz Emmi Köyün yarıcılarındandır. Leyleklere meraklıdır.

Cevdet Efendi Kitap cildi yapan ve eski ciltleri onaran bir din istismarcısıdır.

Gülizaro Aziz Emmi'nin otuzlu yaşlarındaki komşusudur.

Çil Keziban Haceli'nin annesidir.

Badıca Dayı Köylülerden biridir.

Fatmaca Ekmek fırını olan bir köylüdür.

Detaylı Olay Örgüsü

Haceli'nin Leylek Yumurtalarıyla Kuş Yumurtalarını Değiştirmesi Yardımseverliği ve nezaketi nedeniyle köylülerin saygısını kazanmış olan Aziz Emmi yarıcılık yapmaktadır. Zaman zaman yaptığı işin zorluğundan şikâyetçi olsa da yılmadan ve usanmadan yarıcılık yapmaya devam eder. Evinin önüne yaptığı bir leylek sereniyle yakından ilgilenen Aziz Emmi'nin en büyük eğlencesi budur. Yumurtlama dönemlerinde leylekleri merakla ve ilgiyle gözlemler. Bir gün Aziz Emmi kuluçkaya yatan dişi leyleğin erkek leylek tarafından dövüldüğüne şahit olur. Erkek leylek dişi leyleği ve bazı yumurtaları serenden aşağı atar. Aşağı atılan yumurtaların guluk kuşuna ait olduğu görülür. Köylüler dişi leyleğin guluk kuşuyla çiftleştiğini sanır. Fakat köy meclisinde leyleğin serenine guluk kuşu yumurtalarını kendisinin koyduğunu gülererek anlatır. Haceli köylüler tarafından dövülür. Daha önce hayvanları yakından gözlemlemiş ve deney için onları yakmış olan Haceli'nin tehlikeli derecede akıllı bir çocuk olduğuna inanılır.

Haceli'nin Köylüleri Ayaklandırması Erişkinlik çağına gelmesiyle birlikte Haceli kıraathane işletmeye başlar. Yalnızca iki kağıt oyunu oynamayı bilen köylüleri yeni oyunlarla tanıştırır. Köylülere veresiye çay veren Haceli borçları tahsil etmekte zorlansa da ticari zekâsı sayesinde mal ve mülk edinmeyi başarır. Kitap ciltleyerek ve dini istismar ederek para kazanan Cevdet Efendi ve Badıca Dayı'yla sürekli atışır. Köylüler Cevdet Efendi'yle Badıca Dayı'yı savunurlar. Fakat Haceli onların köylüleri sömürdüklerini ve ağalara hizmet ettiklerini bilmektedir. Bir gün Fatmaca'dan aldığı ekmeği yiyerek ve köpeklerle paylaşarak yürüyen Haceli Cevdet Efendi'nin evinin önüne gelir. Aralarında çıkan laf dalaşı sonucunda Haceli sakin bir halde elindeki ekmekten bir parça kopararak Cevdet Efendi'nin sofrasına atar. Ekmeğin atıldığı yere saldıran köpekler sofradaki her şeyi yerler. Haceli yürüyerek oradan uzaklaşırken Cevdet Efendi bayılır. Olayı duyan köylüler Haceli'nin kahvesini dağıtır ve veresiye defterini silerler. Ardından camiye giden grup namaz çıkışında Haceli'yle karşılaşır. Haceli köylüleri yapmış oldukları şeyden dolayı tebrik eder ve haksızlığa uğradıklarında tepkilerini göstermelerini, zaman zaman sınırlarını boşaltmaya ihtiyaçları olduğunu söyler. Haceli oradan sakin bir halde uzaklaşırken köylüler onun korkunç derecede zeki olduğunu ve fırsat verilmiş olsaydı onun çok önemli yerlere gelmiş olacağını konuşurlar.

Temalar

Toplumsal Sınıf *Yapı Taşı* adlı öyküde Baykurt, Anadolu kırsalında toprağa bağlı yaşayan köylülerin sorunlarına ve bu sorunlar karşısındaki tepkisizliklerine değinir. Toprak ağaları onların emeğini sömürürken hacılar ve hafızlar da onları dini olarak istismar ederler. Bu tip kişilere çok kızan ve haksızlığa katlanamayan Haceli dolaylı bir şekilde köylülerin ilk defa bir araya gelip isyan çıkarmalarına sebep olur. Köylüleri bu şekilde gören Haceli sakin bir şekilde onlara doğru olanı yaptıklarını ve her zaman böyle olmalarını söyler.

BİÇER DÖĞER

Kişiler

Şerif Ali Anlatının başkarakteri köyün en büyük toprak ağalarındandır.

Fatma Evli ve çocuğu olan bir ırgattır.

Süleyman Fatma'nın bekçilik yapan eşidir.

Eğnelbaşı Ağaya bağlı ırgatların lideridir.

Detaylı Olay Örgüsü

Şerif Ali'nin Ağa Olması Düzeyrek köyünde dünyaya gelen Şerif Ali küçüklüğünden itibaren ağa olmanın hayalini kurmuştur. Kendine ağa diye seslenilmesini istemiş ve ağa olabilmek için çok fazla mülk edinmesi gerektiğini genç yaşta anlamıştır. Bu yüzden Şerif Ali onca güzel kadın arasından en zengin ve en çirkin olanıyla evlenmiştir. İkinci eşini de zenginlerin arasından seçmiştir. Kısa sürede bölgenin sayılı toprak sahiplerinden biri haline gelen Şerif Ali bürokraside fors sahibi olur. Bütün gücüne rağmen ağalığın bitmesinden ve teknolojik gelişmeden çekinir.

Şerif Ali'nin Irgat Fatma'yı Taciz Etmesi Sarı buğday tarlalarında çalışan yarıcılar ve tırmıkçıları izleyen Şerif Ali Eğnelbaşı'nın söylediği türküyle coşar. Eğnelbaşı'nın söylediği türküyü bütün ırgatlar eşlik eder. Şerif Ali biçer döver almak yerine yarıcı kullanmaktan memnundur. Tarlalar arasında gezinirken ırgatları hayranlıkla izler. Irgatlar arasında genç ve güzel bir kadın olan Fatma Şerif Ali'nin ilgisini çeker. Fatma fırsat buldukça gölgelikte tuttuğu bebeğini emzirir. Eğnelbaşı'dan Fatma'nın Bekçi Süleyman'la evli olduğunu öğrenen Şerif Ali, onun gibi güzel kadının fakir bir bekçiyle evli olmasını kabullenemez. Fatma'ya ilgi gösteren Şerif Ali ona bebeğiyle ilgilenmesi için izin verir ve yemek aralarında ona daha fazla yemek gönderilmesini sağlar. Bekçilik sırasında hayvanların yaralanması ve sakatlanmasından dolayı Süleyman devamlı birilerine borçlanmaktadır. Bundan dolayı Fatma çalışmak zorunda kalır. Bebeğini emzirmeye gittiği bir sırada Şerif Ali Fatma'nın yanına gelir. Onun gibi güzel bir kadının güçlü ve varlıklı bir ağayla birlikte olması gerektiğini söyleyerek onun üzerine atılır. Eline bir taş alan Fatma Şerif Ali'nin başına vurarak onu sersemletir. Ardından oradan uzaklaşır. Şerif Ali başına taşla vurulmasından, Fatma da ağanın başına taşla vurmuş olmasından şaşkınlık duyar. Biçer döver unvanı kazanmış olan Fatma bir daha geri dönmek üzere köyüne döner.

Temalar

Açgözlülük *Biçer Döğ*er adlı öyküde Baykurt, küçük yaşlarından itibaren hep ağa olmayı istemiş ve hayatını tamamen buna göre şekillendirmiş olan Şerif Ali'nin öyküsünü anlatır. Şerif Ali köyün en çirkin fakat en zengin kadınlarıyla evlenmiştir. Bundan dolayı daima güzel bir kadına hasret kalmıştır. Tarlasında ırgat olarak çalışan Fatma'nın güzelliğinden etkilenir. Onunla cinsel ilişki yaşamak ister. Fakat Fatma Şerif Ali'yi geri çevirir ve bir daha geri dönmek üzere oradan ayrılır. Fatma'nın başkaldırışından dolayı Şerif Ali ağalığın yakında bitecek olmasında korkmaya başlar.

EMSİZ OĞLAN

Kişiler

Kanal Ayşe Anlatının kadın başkarakteri İsmail'in annesidir.

İsmail Kanal Ayşe'nin kulağından rahatsız olan oğludur.

Mısdılı Dayı Ayşe'nin eşinin ailesini emanet ettiği köylüdür.

Hacer Ayşe'nin kız kardeşidir.

Çoban Yazılar köyünün çobanıdır.

Ahmet Ayşe'nin eşidir.

Detaylı Olay Örgüsü

İsmail'in Kulağının Kurtçuklarla Dolması Arpa, buğday ve çavdar harmanları olan Kanal Ayşe bir öküz ve inekle tarlaları sürmektedir. Arpa ve buğday tarlalarını sürüp tınaz etmeyi bitirdikten sonra çavdar tarlasına geçer. Fakat sıcak ve diğer tarlalardan gelen tınaz tozu nedeniyle çalışmak neredeyse imkansızdır. Geçen sene sağanak yağmurlardan dolayı yaşanan sel nedeniyle harmanlardaki ekinler toprakta kalmıştır. Eşi Ahmet şehir dışına çalışmaya gitmiştir. Yaklaşık on bir aydır kulak ağrısı çeken oğlunu ne yaptıysa iyileştirememiştir. Köylülerin önerisi üzerine İsmail'in kulağındaki kurtların temizlenmesi için et ve camız mayası koymuştur. Fakat köylülerin önerileri hiçbir işe yaramamıştır. Tarlayı olduğu gibi bırakıp eve doğru yönelen Kanal Ayşe kız kardeşi Hacer'le karşılaşır. Kanal Ayşe Hacer'e İsmail için endişelendiğini fakat onu iyileştirmek için elinden hiçbir şey gelmediğini söyler. Hacer Kanal Ayşe'ye Mısdılı Dayı'ya haber vermesini ve onun İsmail'le ilgileneceğini söyler.

İsmail'in Tedavi Edilmeye Çalışılması Bir gün İsmail'in feryatlarına daha fazla dayanamayan ve onun kulağındaki kurtların sayısında çoğalma olduğunu gören Kanal Ayşe kızını Mısdılı Dayı'ya gönderir. Eve gelen Mısdılı Dayı Kanal Ayşe'ye İsmail'in kulağındaki kurtların çoğaldığını söyler. Koyun kuyruğundaki kurtların temizlenmesi için çobanların asfinik kullandığını söyleyen Mısdılı Dayı Yazılar'ın çobandan asfinik alıp İsmail'in kulağına dökmeyi tavsiye eder. Ne yapacağını bilmeyen ve elinden hiçbir şey gelmeyen Kanal Ayşe asfinikin İsmail'i sağır edebileceğini bilmesine rağmen bu riski göze alır. Altı yaşındaki kız çobandan asfinik almaya gider. Kanal Ayşe endişeli bir halde kızın gelmesini bekler. Kızın geldiğini görmeleri üzerine İsmail'in iyileşeceğini umut etmeye başlarlar.

Temalar

Çaresizlik *Emsiz Oğlu* adlı öyküde Baykurt, Anadolu'nun bucak köylerinden birinde yaşayan Kanal Ayşe'nin yaklaşık bir yıldır kulağından rahatsızlık yaşayan oğlunu tedavi ettirememiş olması ve giderek şiddetlenen rahatsızlık karşısında tamamen çaresiz kalışını anlatır. Kanal Ayşe'nin eşi Ahmet şehir dışındadır. Kanal Ayşe köylülerin tavsiyeleriyle oğlunu iyileştirmeye çalışır. En sonunda son çare olarak İsmail'in kulağına asfinik dökmeye karar verilir.

MUTLU ÖLÜM

Kişiler

<i>Temel Hasan</i>	Anlatının kötücül karakteri bölgenin en büyük toprak sahiplerinden biridir.
<i>Cemal Hafız</i>	Köyün imamıdır.
<i>Ali</i>	Azime'nin çoban olan oğludur.
<i>Topal Hasan</i>	Köylülerden biridir.
<i>Sarı Mahmut</i>	Temel Hasan'ın içki arkadaşıdır.
<i>Gülsüm</i>	Temel Hasan'ın eşlerinden biridir.
<i>Celil Ağa</i>	Bölgenin önemli toprak sahiplerinden biridir.

Detaylı Olay Örgüsü

Temel Hasan'ın Ölüm Haberinin Gelmesi Erle Ovası'nda Ramazan ayı gelmiş olmasına rağmen köylüler buğday, arpa ve çavdar tarlalarında çalışmaktadırlar. Fakat hem oruç tutup hem de tarlada çalıştıkları için diğer dini vecibeleri yerine getirecek güçleri kalmaz. Orucun zamanında tutulması gerektiği için köylüler tutmaları gereken oruçları kış mevsimine erteleyemezler. Zira kış mevsimi köylüler için çalışmadan geçen pasif bir dönemdir. Köy imamı Cemal Hafız da köylüleri oruç tutmaları konusunda sıkıştırır. Hem dini vecibeleri yerine getirmekte hem de tarlada çalışmakta zorluk yaşayan

köylüler Cemal Hafız'la konuşurlarken Aşak köyünde çobanlık yapan Azime'nin oğlu Ali görünür. Ali Temel Hasan'ın öldüğünü haber verir.

Temel Hasan'ın Ölümü Üzerine Köylülerin Gösterdiği Tepki Bölgenin en büyük toprak ağalarından biri olan Temel Hasan'ın Ramazan Bayramında öldüğü haberi herkesi şaşırır. Zira imama göre yalnızca tanrının sevdiği kulları bayram günlerinde ölmektedir. Ramazan Bayramında ölen kişinin bütün tutulan oruçların sevabına ortak olduğuna ve Kurban Bayramında ölenlerin de kesilen kurbanların da sevabına ortak olduğuna inanılır. İçki içmekten ve keyif çatismaktan başka hiçbir şey yapmamış olan Temel Hasan'ın bu şekilde ölmesi herkesi şaşırır ve sevindirir. Fakat Sarı Mahmut'un Gülsüm'den getirdiği habere göre Temel Hasan ölmemiş fakat ölüm döşeğindedir. Bunun üzerine köylüler büyük hayal kırıklığı yaşarlar. Temel Hasan'ın ölümüyle mal ve mülklerinin aile üyeleri arasında kapışılacağını, kızlarının hemen evleneceğini ve eşlerinden bazılarının Celil Ağa'yla evleneceğini öngörürler. Bir süre sonra Temel Hasan'ın ölüm haber gelir. Sevinçten ne yapacaklarını bilmeyen köylülere Cemal Hafız abdest alıp namaza duracaklarını söyler. Bütün köylüler neşe içinde en yakın dereye atlayıp abdest almaya başlarlar.

Temalar

Ataerkillik *Mutlu Ölüm* adlı öyküde Baykurt, Ramazan aylarında oruç tutarken bile çalıştırılan ve çalışmak zorunda bırakılan köylülerin toplumsal normlarını gerçekçi uygulamalar ışığında okura yansıtır. Köylüler Cemal Hafız tarafından dini açıdan istismar edilirler. Cemal Hafız bölgedeki toprak sahiplerinin hizmetindedir. Uzun yıllar adeta köleliğini yaptıkları Temel Hasan'ın öldüğünü öğrenen köylüler sevinç içinde onun cenaze namazını kılmak için dereye abdest alırlar.

DİŞ ARAYAN ADAM

Kişiler

Kör Hasan Anlatının başkarakteri köyün yeni imamı olur.

Temel Hasan Aşak köyünün en büyük toprak sahiplerindedir.

Kadir Hafız Köyün eski imamıdır.

Detaylı Olay Örgüsü

Kör Hasan'ın Köyün İmamı Olması Havanın oldukça sıcak olduğu bir dönemde düvenler üzerinde çalışan köylüler fazlasıyla yorgundurlar. Yaba, dirgen, tırpan ve süpürgeyle yoğun bir şekilde çalışmaktadırlar. Bazı köylüler harımları ortak kullanırlar ve ekinleri burada toplarlar. Köyün eski imamı Kadir Hafız da başka bir imamın köye atanmasından sonra toprağı ekerek para kazanmak zorunda kalmıştır. İmamlık yaptığı dönemde oldukça rahat bir hayat yaşamıştır ve kursundan devlet okullarında olduğundan daha fazla öğrenci mezun etmiştir. Fakat köydeki dini gruplar arasında çıkan rekabeti Kör Hasan'ın mensubu olduğu grup kazanmıştır. Kör Hasan hem imamlık hem de çiftçilik yapar.

Kör Hasan'ın Dişsizliğinin Alay Konusu Edilmesi Bir gün çalışma sırasında düvenin üzerine çıkarak Kuran ayetleri okumak istemiş olan Kör Hasan'a herkes gülmeye başlar. Zira Kör Hasan'ın ağzında yalnızca iki diş kalmış ve söylediği hiçbir şey anlaşılmamaktadır. Dişlerini kaybetmesine fakirliğin sebep olduğunu düşünen Kör Hasan, ağrıyan ilk dişini çektiği için çok pişman olur. Zira bu yüzden sırayla bütün dişlerini kaybetmiştir. Hayatı boyunca hiç dişçiye gitmemiş olan Kör Hasan bütün dişlerini kendi çekmiştir. Kadir Hafız ona bir dişçiye gidip takma diş yaptırabileceğini söyler. Zira Kadir Hafız'ın kendi dişleri de takmadır. Bu sayede çekinmeden ve gülünç duruma düşmeden ayet okuyabileceğini söyler. Kör Hasan'ın eşi Aşak köyünden gelir. Temel Hasan'ın ölümünün ardından bütün mal varlığı dağıtılmıştır. Kör Hasan'a da Temel Hasan'ın takma dişleri kalır. Dişleri ilk görüp taktığında çok sevinen Kör Hasan, ölü birinin dişlerini takamayacağını ve yakında kendine diş yaptıracağını söyler.

Temalar

Takıntı *Dış Arayan Adam* başlıklı öyküde Baykurt, yıllar önce dişlerinin neredeyse tamamını kaybetmiş olan Kör Hasan'ın dişlerine duyduğu özlemi anlatır. Yıllar önce ağrıyan bir dişini kendi başına ilkel yöntemlerle çektikten sonra sırayla bütün dişlerini kaybetmiş olan Kör Hasan bir köye imam olur. Dişsiz ağızıyla ayet okuması köylüler tarafından oldukça gülünç bulunur ve bu yüzden Kör Hasan alay konusu edilir. Kör Hasan'a vefat eden Temel Hasan'ın takma dişleri bırakılır. Fakat Kör Hasan Kadir Hafız'ın tavsiyesine uyarak kendine takma diş yaptırmaya karar verir. Yoksulluk ve cehalet anlatının ana temalarındandır.

KİRPİ

Kişiler

<i>Süleyman</i>	Anlatının başkarakteri hasta bir köylü gençtir.
<i>Şapçı Hasan</i>	Köyde sözü dinlenen karakterlerden biridir.
<i>Anne</i>	Süleyman'ın annesidir.
<i>Şükrü Dayı</i>	Süleyman'ın dayısıdır.
<i>Sultan</i>	Süleyman'ın sevdiği köylü kızıdır.

Detaylı Olay Örgüsü

Süleyman'ın Bilinmeyen Rahatsızlığı Bütün köylüler yoğun bir şekilde tarlalarında çalışmaktadırlar. Rahatsızlığından dolayı çalışmayan ve bundan dolayı kendisine kız da verilmeyen Süleyman'ın sırtındaki torbayla evine doğru ilerlediği görülür. Köylüler ona ne taşıdığını ve nereye gittiğini sorsalar da ondan herhangi bir yanıt alamazlar. Köylüler Süleyman'a acırlar. Rahatsızlığının ne olduğu bilinmemektedir.

Kirpi Etinin Hastalığı İyileştireceğinin Düşünülmesi Eve varan Süleyman'a annesi torbanın içinde ne olduğunu sorar. Torbadakileri yere döken Süleyman'ın kirpi taşıdığı görülür. Süleyman annesine kirpi etinin her derde deva olduğunu duyduğunu söyler. Anne Süleyman'ın Şapçı Hasan tarafından kandırıldığını anlar. Kirpiyi kesmek oldukça zordur. Köyde kirpi kesebilen tek kişi Şükrü Dayı olmuştur. Fakat Süleyman kirpiyi kabuğundan dışarı çıkarabilmek için elinden geleni yapar. Hastalığı nedeniyle kendisine verilmeyen Sultan'ı düşünür. Ona kavuşmayı ve onunla evlenmeyi çok ister. Kirpiyi kabuğundan dışarı çıkaramayan Süleyman onu nacakla ikiye böler. Kirpinin etlerini ayırıp kaynatmaya başlar. Fakat onu kirpiyi pişirirken gören Şapçı Hasan, kirpinin ölüm şeklini öğrendiğinde hayvanın telef olduğunu ve bu şekilde onun yenilemeyeceğini söyler. Etlerin köpeklere verilmesini önerir. Torbadaki diğer kirpi Şapçı Hasan tarafından kabuğundan çıkarılır ve kirpi bıçakla kesilir. Şapçı Hasan Süleyman'a kirpi etinden bir parça istediğini ve bu etin yedi derde deva olduğunu söyler.

Temalar

Ataerkillik "*Karın Ağrısı* adlı hikâye kitabında yer alan Kirpi adlı hikâyenin baş kahramanı Süleyman'dır. Süleyman amansız bir hastalığa yakalanmıştır. Kirpi etinin hastalığına iyi geldiğini öğrenir. İki kirpi yakalar, birini güç bela keser. Pişirip, yer" (Yanardağ 2005, 202). Oldukça kapalı bir toplumda yaşayan ve dış dünyadan habersiz, var olan imkanlardan mahrum bir şekilde yaşayan köylüler, tanı ve teşhis koyamadıkları hastalıklara karşı mantık dışı tedaviler geliştirirler. Uyguladıkları tedavi yöntemlerinin hastalığa iyi geleceğini ümit ederler.

GELİN

Kişiler

Gelin (Sosyal/Duygusal) Anadolu bölgesinin kırsal bir köyünde yaşayan kadın karakter ataerkil normların baskın geldiği toplumsal bir düzende ezilmektedir. Kayınpederi tarafından aylarca cinsel olarak istismar edilmiş olan kadın hakkını aramayı bilmemektedir. Başlangıçta durumu eşine anlatmayı

düşünmüşse de buna cesaret edememiştir. En sonunda içgüdüsel olarak adalet arama yoluna giden kadın karakter kayınpederinin penisini keserek baskıya başkaldırır.

Öfkeli “Jandarmalar, saç fesi dağınık, boğuştan çıkmış gibi yıkık ve öç dolu bir gelini götürüyorladı karakola...” (Baykurt 2019, 156).

Başkaldıran “Kalkın, kaynatasının şeyini şey eden gelini getirdiler!” (Baykurt 2019, 158).

Cefakâr “Dört ay, tam dört ay sesimi çıkaramadım efendim, utancımдан arımdan susup kaldım efendim!” (Baykurt 2019, 160).

Gözükara “İçimden yavaşça: “Destur!” dedim. “Tam zamanıdır!” Uzattım sol elimi. Ustura sağ elimde hazır. Dişimi sıkıp bir çaldım (Baykurt 2019, 162).

Onbaşı Jandarma karakolunun komutanıdır.

Kayınpeder Gelinin eşinin babasıdır.

Jandarma erleri Gelini karakola getiren jandarma erleridir.

Detaylı Olay Örgüsü

Gelinin Karakola Götürülmesi Gece karanlığında böceklerin, kurbağaların ve kuşların sesleri eşliğinde köyden karakola doğru ilerleyen jandarma erleri hırpalanmış bir kadını götürmektedirler. Jandarma erleri uzun süre bir kadınla birlikte olmadıklarını ve meşrebine bakmadan her kadınla yatabileceklerini söylerler. Kadın, jandarmaların ardından ilerlemeye devam eder. Jandarma erleri kadına, komutana yolculuk sırasında neler olduğundan bahsetmemesini söylerler.

Gelinin Onbaşıya İfade Vermesi Karakola varılmasıyla birlikte onbaşı gelinle görüşmek ve ifadesini almak ister. Gelin işlediği suçu onbaşıya anlatmaya başlar. Kayınpederini bir eşeğe tecavüz ederken gördükten sonra gelin, onun tacizine maruz kalmaya başlamıştır. Eşine durumu anlatmak konusunda kararsız kalması üzerine aradan dört ay geçer. Gelin eşine durumu anlatmadığına pişman olur. En sonunda gelin bir usturayı kuşağına saklar. Kayınpederini birlikte olmak için kışkırtır. Ona oğlunu boşaması durumunda kendisine neler vereceğini sorar. Kayınpeder ona her şeyini vereceğini söyler. Doğru zamanı yakaladığında gelin usturayı çıkarıp kayınpederinin penisini keser. Jandarmalara teslim olan kadın karakter karakola getirilir. Gözetim altına alınan kadın karakteri adlî kurumlar yargılayacak ve kararı onlar verecektir.

Temalar

İntikam *Gelin* adlı öyküde Baykurt, eşinin babası tarafından tecavüze maruz kalan içe dönük ve nazik bir kadının çektiği ızdıraba ve en sonunda intikam alışına değinir. Kayınpederini ahırdaki eşeği cinsel olarak istismar ederken yakalayan gelin dört ay boyunca onun tacizine maruz kalır. En sonunda gelin kayınpederinin penisini bir usturayla keser ve karakola götürülür.

İTİN BİRİ

Kişiler

Yusuf Çavuş Köyün en büyük toprak ağasıdır.

Şakir Efendi Köyün imamıdır.

Yılık Ali Topraksız köylülerden biridir.

Gazi Dolandırıcıdır.

Liseli Kerim Köyün okumuş ve zeki köylülerindendir.

Detaylı Olay Örgüsü

Gazi İçin Hazırlık Yapılması

Şakir Efendi'den sonra köyün en zengin toprak sahiplerinden biri Yusuf Çavuş'tur. Köylüler acar bir eşek bulamazken Yusuf Çavuş bölgenin en güzel atına sahiptir. Onun kaçak tütün ticaretiyle ilgilendiği, fiyatları onun belirlediği ve bu sayede çok para kazandığı herkes tarafından bilinir. Aras yönünden gelen Yusuf Çavuş Ağıltepe çarpışmalarında gazi olmuş bir askerin teker teker köyleri gezdiğini ve yakında bu köye de geleceğini haber verir. Gazinin en iyi şekilde karşılanması için herkes birbiriyle yarışmaya başlar. Fakat Yusuf Çavuş köylülere, ırgatlara herhangi bir iş düşmeyeceğini ve ağaların gerekli her şeyi yapacaklarını söyler. Gazi Yusuf Çavuş tarafından Koca Oda'da ağırLANacak ve köyün ileri gelenleri onun sofrasında bulunacaklardır.

Gazinin Köyde Karşılanması

Gazinin köye gelmesiyle birlikte Koca Oda'ya gidilir ve ziyafet verilir. Savaşta yaşadığı zorluklara değinen gazi kendinden de bahseder. Antepli bir çiftçi olan gazinin mülkleri ve toprağı hiçbir yere kayıtlı değildir. Hatta eşyle bile nikahsız yaşamaktadır. Bundan dolayı savaşa gittiği dönemde diğer köylüler onun topraklarına ve mülklerine çökmüşlerdir. Bundan dolayı gazi bir gezgine dönüşmüştür. Onun durumuna acıyan köylüler ellerindeki şeyleri onunla paylaşmaya karar verirler. Gazi taşıyabildiklerini yanına alıp taşıyamayacaklarını sattıktan sonra oradan ayrılır. Bir süre sonra ilçeden köye gelen gazetelerde gaziyile ilgili bir habere rastlanır. Gazinin aslında hiçbir savaşta yer almadığı ve uydurduğu öyküyle köy köy gezerek insanları dolandırdığı öğrenilir.

Temalar

Sahtekârlık *İtin Biri* adlı öyküde Baykurt, kendini savaş gazisi olarak tanıtan bir adamın köy köy gezerek kendini acındırıp köylülere nasıl dolandırdığını anlatır. Dış dünyaya neredeyse tamamen kapalı olan ve iyi kurgulanmış yalanlara çabukça inanabilen köylüler kendini gazi olarak tanıtan bir kişi tarafından dolandırılırlar. Gazi köylülere yaşadığı yerin yerlileri tarafından mallarına ve mülklerine el koyulduğunu söyler. Bunun üzerine köylüler ellerindeki her şeyi onunla paylaşırlar. Fakat gazinin bir dolandırıcı olduğu ilerleyen günlerde anlaşılır.

KARIN AĞRISI

Kişiler

Adil Bey (Kapalı/Asosyal) Asıl mesleğı avukatlık olan Adil Bey siyasi bir partinin üyesidir. Gelecek seçimleri kazanabilmek için köy köy dolaşarak yerli halktan oy ister. Mevcut hükümeti yalnızca altyapı yapmakla itham eden Adil Bey, halkın dini inançlarına eğilmek gerektiğinden bahseder. Adil Bey halkın dini inançlarını istismar ederek ve demagoji yaparak oy almaya çalışır. Hamasi söylemleri halkta karşılık bulur. Fakat Adil Bey ne namaz kılmayı ne de abdest almayı bilmemektedir. Kendi çıkarları için halka yalan söylemektedir.

Bikkın Eşyle birlikte olmaktan sıkılmıştır: "İçinden: "(Açmıyor, açmıyor oğlum Âdil!)" dedi. "(Seni, Cerit Ağanın biricik kızı Makbule hanım da açmıyor!)" (Baykurt 2019, 178).

İkiyüzlü Artık eşyle hiçbir duygusal bağı olmamasına rağmen ona iyi davranır. Zira Makbule bir ağanın kızıdır: "Hişt, Makbul, Makbulcuğum!" diye seslendi. "Uyan bakalım kecliğim, haydi uyan! Uyan da gör neler olmuş!" (Baykurt 2019, 178).

Demagog "Bu halkın derdi bir köprüden ibaret değil oğlum! İki köprü yaptırıp, dört çeşme diktirip, bu millete yıllar yılı çobanlık edilemez. Bu milletin tonlarla derdi var. Bu millet, bu millet neler istemez oğlum!" (Baykurt 2019, 181).

Eleştirel "Pekâlâ biliyorsunuz ki, önümüzdeki hafta Pazar günü, yani bundan altı gün sonra, büyük bir ara seçim var. Sizler buradaki dertlerinizi Ankara'dan hallettirmek için, güvenilir bir adam seçip yollayacaksınız. Kahraman hemşerilerim, şimdiye kadar yapılan seçimlerde, esefle gördüm ki, sizleri aldattılar" (Baykurt 2019, 187).

Sahtekâr "Peki!" dedi. "Haydi siz abdestlerinizi alın, ben birazcık dinleneyim. Heyecanlıyım. Tansiyonum yükseliyor böyle anlarda. Bizi seçtirmemek için ellerinden geleni yapıyor keratalar! Haydi buyrun, siz alın abdestinizi! Ben ardınızdan alırım!" (Baykurt 2019, 189).

Tuluk İbrahim	Anlatının başkarakterlerin biri olan Tuluk İbrahim gelenekçi bir tiptedir.
Hasan	Yakacık köyünden olan bir köylüdür.
Selâmet	Tuluk İbrahim'in beş yaşındaki oğludur.
Servet	Adil Bey'in şoförüdür.
Dudu	Tuluk İbrahim'in oğludur.
Şevki Hoca	İmamdır.

Detaylı Olay Örgüsü

Tuluk İbrahim'in Oğluna Hafızlık Dersi Vermesi Tozan köyünde yaşayan Tuluk İbrahim çiftçilik ve hayvancılık yaparak geçimini sağlamaktadır. Ahırın üzerine kurulmuş olan sekide ailesiyle birlikte oturur. Hayvanlardan yayılan ısı sayesinde seki sürekli olarak sıcaktır. İbrahim Tuluk oğlu Selâmet'e hafızlık dersi verir. Beş yaşındaki oğluna müminliğin tanımını ve şartlarını öğretir. Nasıl abdest alınacağını ve namaz kılınacağını teker teker anlatır. İbrahim Tuluk oğlu Selâmet'e hafızlık dersleri verirken yeni milletvekili adayı Avukat Adil Bey'in Yakacık köyüne gelip konuşma yapacağını ve muhtarın herkesi orada görmek istediğini öğrenir. Tuluk İbrahim eşi ve çocuklarıyla birlikte hazırlanıp Yakacık köyüne gelir ve Adil Bey'in gelip konuşma yapmasını bekler.

Adil Bey'in Seçim Konuşması İçin Köye Gelmesi Sabah saatlerinde uyanıp eşinin yanından kalkan Adil Bey, pencereden dışarı baktığı zaman yağmur yağdığını görür. Arabayla köye gidip gidemeyeceği ve konuşma yapıp yapamayacağı konusunda endişelenir. Ardından Adil Bey şoförüyle birlikte yola çıkar. Eşinden bıkmış olsa da ona bu durumu belli etmemektedir. Adil Bey köylülerin köprü, yol ve altyapıdan daha başka şeylere ihtiyaç duyduklarını düşünür. Arabanın köye varmasının ardından Adil Bey konuşma yapmaya başlar. Adil Bey, önceki hükümetin yol, köprü ve altyapı yapmaktan başka hiçbir icraatta bulunmadığını ve dini konuların göz ardı edildiğini söyler. Adil Bey, seçilmesi durumunda İslam'a altın çağını yaşatacağını ve bunun için bütün gücünü sarf edeceğini söyler. Halk bu söylemler üzerine coşar ve onu destekler. Ezanın okunmasıyla birlikte Adil Bey'in namaza katılması istenir. Fakat Adil Bey çok fazla işinin olduğunu ve tansiyonunun düştüğünü söyleyerek namaz kılmaktan kaçınır. Zira ne abdest almayı ne de namaz kılmayı bilmemektedir. Fakat şoförünün verdiği kopyayla abdest almaya çalışır. Köylüler onun samimiyetinden şüphelenseler de Tuluk İbrahim Adil Bey'i hayranlıkla izler.

Temalar

Sahtekârlık *Karın Ağrısı* adlı öyküde Baykurt, siyasilerin ve bürokratların özellikle kırsal bölgelerde yaşayan halkların dini inançlarını istismar ederek nasıl güç kazandıklarına değinir. Yakacık köyüne gelen Avukat Adil Bey din istismarı yaparak yerel halktan oy ister. Yerliler Adil Bey'le birlikte namaz kılmak ister. Fakat Adil Bey ne abdest almayı ne de namaz kılmayı bilmemektedir. Vatandaşları kandırarak onların oylarını almaya çalıştığı ortaya çıkar.

TEK TEK GELİN!

Kişiler

<i>Süleyman</i>	Köylülerden biridir. Köylülerce Sarı adıyla çağırılır.
<i>Cennet</i>	Süleyman'ın eşidir.
<i>Ümmet Ağa</i>	Bölgenin en büyük toprak sahiplerindendir.
<i>Şevket</i>	Bakkaldır.
<i>Gelin</i>	Ümmet Ağa'nın gelinidir.

Detaylı Olay Örgüsü

Ümmet Ağa'nın Gelininin Horum Dede Türbesi'ne Gelmesi Yerkayı köyünde yaşayan Süleyman, daha önceki eşinden boşandığı ve şimdiki eşiyile evlendiği için pişmandır. Zira yeni eşinden artık bıkmıştır. Kendi durumuna bir çözüm bulmaya çalışırken başka bir köyden olan Ümmet Ağa'nın gelininin köye getirildiği duyulur. Ümmet Ağa'nın oğluyula evli olan gelin hiç çocuk dünyaya getirememiştir. Bundan dolayı Ümmet Ağa onu evden kovmayı düşünmektedir. Fakat oğlu eşini sever. Herkes gelinin huyundan ve davranışlarından memnundur. Bundan dolayı geline bir şans daha verilmiştir. Hikmet sahibi bir evliya olduğu söylenen Horum Dede'nin türbesini ziyaret edip çocuk için adak adamaya gelinmiştir. Fakat Horum Dede, geçmişte bir tarikat müridi tarafından gömülmüş bir eşeğin mezarıdır. Kulaklı Dede olarak da bilinmektedir.

Gelinin Horum Dede'yle Görüşmesi İlk ziyaretin sonuç vermemesi üzerine ikinci defa türbeyi ziyarete gelen grup köyün yerlileri tarafından karşılanır. Yerliler tarafından türbeye götürülen ağanın akrabaları bir grup tarafından karşılanır. Horum Dede'nin gelinle bizzat görüşeceği ve türbeye tek tek gitmeleri gerektiği söylenir. Adağın adanmasından sonra gelin türbeye girer ve dua ettikten sonra yalvarıp yakarmaya başlar. Hemen arkasında Horum Dede belirir. Horum Dede geline sokulur ve ona çocuk isteyip istemediğini sorar. Gelinin kendini bırakmasıyla Horum Dede onunla birlikte olur. Horum Dede geline kırk gün sonra yeniden gelmesini söyler. Horum Dede'nin memnun kaldığı ve erkek çocuk vereceği kadınları bir daha çağırdığı söylenir. Horum Dede tarafından bir daha çağırılmamış olan kadınlar istediklerini elde edememekten endişelenirler.

Temalar

İnanç “Çocuğu olmayan kadınların türbe ziyaretleri *Tek Tek Gelin* hikâyesinde farklı bir açıdan işlenmiştir. Ağanın gelinleri çocukları olsun diye Horum Dede türbesini ziyaret eder. Türbede dede kılığına giren bir köylü gelinlerin şaşkınlığından faydalanarak onlarla ilişkiye girer. Hoşuna gideni tekrar türbeyi ziyarete çağırır” (Yanardağ 2005, 153).

PARA DALGASI

Kişiler

Aptül Ağa Yakacık köyünün önemli toprak sahiplerinden biridir.

Kumpir Osman Aptül Ağa'ya beş yüz lira borcu olan bir köylüdür.

Halil Ankara'da Hukuk alanında eğitim alan karakter Kumpir Osman'ın oğludur.

Detaylı Olay Örgüsü

Halil'in Köy Hayatına Yabancılaşması Ortaokulu ve liseyi bitirdikten sonra Ankara'da Hukuk Fakültesinde eğitim almaya başlamış olan Halil köyüne tatil için gelmiştir. Babası ve annesi onun iyi bir eğitim alabilmesi için birçok hayvanı, mülkü ve tarlayı satmıştır. Fakat buna rağmen Halil ailesine üstten bakar ve onlarla sürekli takışır. Öğlene kadar uyur ve köy işleriyle ilgilenmek istemez. Ankara'da geçirdiği günlere ve güzel kızlara özlem duyar. Anne oğlunun yatağına yemeğini getirir. Ancak oğlunun büyüklüklerinden ve saygısızlığından bıkmıştır.

Halil'in Aptül Ağa'dan Hukuk Dersi Alması Yakacık köyünden gelen Aptül Ağa Kumpir Osman tarafından karşılanır. Kumpir Osman Aptül Ağa'ya almış olduğu 500 liralık borcun 300'ünü şimdi, geri kalanını da Ağustos ayında vereceğini söyler. Fakat Aptül Ağa Kumpir Osman'a parasının tamamını istediğini söyleyerek verilen parayı yere atıp oradan ayrılır. Zira kendisinin de paraya ihtiyacı vardır. Atıyla oradan uzaklaştıktan sonra Halil eve gelir. Aptül Ağa'nın Kumpir Osman'a kendisine verilen parayı attığını ve onun köy içine indiğini öğrenen Halil atıyla oraya gider. Halil Aptül Ağa'yı suç işlemeye teşvik eder ve onun cebindeki parayı yırtıp atmasını sağlar. Para koruma kanunu çerçevesinde Aptül Ağa'ya suç işlediğini söyleyen Halil onu karakola teslim etmek ister. Aptül Ağa Halil'e affedilmek için yalvarır. Fakat Halil'in karakola gitmek konusunda ısrar etmesi üzerine Aptül Ağa ona vurmaya başlar. Halil'in tamamen yere serilmesiyle Aptül Ağa, o kadar yalvarmış olmasına rağmen rahat bırakılmamasına öfkelenir. Aptül Ağa Halil'e hiçbir şahidi olmadığını, istediği yere

şikâyetinde bulunabileceğini söyler. Bunun üzerine eve dönen Halil'e Kumpir Osman alaycı ve öfkeli bir halde para kanunlarını daha iyi öğrenmesini söyler.

Temalar

Öfke *Para Dalgası* adlı öyküde Baykurt, Aptül Ağa'dan beş yüz lira borç alan Kumpir Osman'ın borcunu tamamen ödeyememesinden dolayı Aptül Ağa'nın öfkelenip parayı atması üzerine Hukuk Fakültesi öğrencisi Halil'in intikam alma çabasını anlatır. Halil Aptül Ağa'yı para koruma kanuna karşı gelmekten hapse attırmak ister. Fakat bir süre sonra Aptül Ağa Halil'in hiçbir şahidi olmadığını anlar ve dolayısıyla hakkında hiçbir şikâyetinde bulunamayacağını anlayıp onu döver.

KUŞUN KURDUN AĞZI

Kişiler

<i>Züra</i>	Anlatının başkarakteri büyücülük yaparak para kazanır.
<i>Kör Halit</i>	Öküzleri olan bir köylüdür.
<i>Güldane</i>	Kör Halit'in eşidir.
<i>Veli</i>	Züra'nın ortaokul eğitimini tamamlamak üzere olan on sekiz yaşındaki oğludur.
<i>Pomak Osman</i>	Köyün aracılarındandır.

Detaylı Olay Örgüsü

Kör Halit'in Öküzlerinin Kaybolması Züra'nın küçük oğlu, Kör Halit-Güldane çiftine ait öküzleri gütmeye gitmiştir. Fakat öküzlerin Kucardi'den geri dönmemesi üzerine onların kurtlar tarafından yenildiği düşünülür. Yaşanan mağduriyetten dolayı çift Züra'nın oğlunu suçlar. Fakat Züra herhangi bir sorumluluk kabul etmez ve öküzlerin bulunamaması durumunda para ödemeyeceğini söyler. Züra'nın büyük oğlu Veli ortaokulu bitirmek üzeredir. İzmir ve Aydın gibi yerlere gidip çalıştığı için okulu geç bitirmek zorunda kalmıştır. Köyün arzuhalcisi kadar bilgilidir ve kendi ayakları üzerinde durabilmektedir. Züra Kucardi'deki kurtların iştahlarını düğümleyebileceğini söyler.

Züra'nın Öküzlerin Hayatta Kalması İçin Büyü Yapması Bunun üzerine Züra yapacağı büyü için gerekli malzemeleri getirip mide bağlama büyüsüne başlar. Hem büyü sırasında hem de sonrasında çiftten para ister. Çift yalnızca Kucardi'deki değil çevre köylerdeki kurtların da midelerinin bağlanmasını ister. Ardından Pomak Osman da kovanları terk eden arıların kuşlar tarafından yenilmemesi ve geri dönmeleri için büyü yapılmasını ister. Züra Pomak Osman'ın arzusunun da ücret karşılığında yerine getirir. Veli, halkı dolandıran ve hiçbir katma değer üretmeden insanlardan para alıp vergi ödemeyen annesini eleştirir. Veli Züra'ya tahsildarın, vergi memurlarının ve sermaye sahiplerinin de ağızlarını bağlamasını söyler.

Temalar

İnanç *Kuşun Kurdun Ağzı* adlı öyküde Baykurt, öküzlerini kaybetmiş bir çiftin ve arıları kovanlardan kaçmış bir arıcının kayıp hayvanların bulunması için büyüye başvurmalarını anlatır. Kör Halit-Güldane çifti kaybolan öküzlerinin kurtlar tarafından yenilmemesi ve Pomak Osman da kovanları terk eden arıların kuşlar tarafından yenilememesi için Züra'dan ağız bağlama büyüsü yapmasını isterler. Züra, müşkül duruma düşen köylülerden din istismarıyla faydalanır.

Kaynakça

Baykurt, Fakir. *Çilli, Karın Ağrısı, Cüce*. Düzenleyen Kenan Kocatürk. 7. cilt. İstanbul, İstanbul: Beyoğlu, 2019.

Yanardağ, Mehmet Fetih. *Fakir Baykurt'un Hikâye ve Romanlarının Tema ve Yapısı Üzerine Bir İnceleme*. Doktora Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya: İnönü Üniversitesi, 2005.

Yanardağ, Mehmet Fetih. «*Fakir Baykurt'un Hikâyelerinde Tema.*» Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2007: 227-263.